

בבית הדין הצבאי המחוזי

במחוז שיפוטי מטכ"ל

בפני:

אל"ם נועה זומר - אב"ד

סא"ל מאיה גולדשמידט - שופטת

רס"ן אלעד בן צור - שופט

בעניין: התובע הצבאי

(ע"י ב"כ, קמ"ש איה ברון)

נגד

מ/XXX טוראי א' מ'

(ע"י ב"כ, עו"ד בנימין מלכא)

הכרעת - דין

על פי הודאתו, מורשע הנאשם בעבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי תשט"ו-1955, בגין היעדרות ממיטב מתגייסים XXX מיום 29.09.2013 ועד יום 24.11.2017, דהיינו למשך 1,518 ימים, בהתאם לכתב האישום ולפרטים הנוספים.

- **ניתנה היום, 16/04/2018, א' באייר התשע"ח, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.**

שופט

אב"ד

שופטת

בבית הדין הצבאי המחוזי

במחוז שיפוטי מטכ"ל

בפני:
סא"ל שחר גרינברג - אב"ד
רסן מיכאל נחמן - שופט
סרן חיים אלישע - שופט

בעניין: התובע הצבאי (ע"י ב"כ, קמ"ש גל בר זכאי)

נגד

מ/XXX טוראי א' מ' (ע"י ב"כ, עו"ד בנימין מלכא)

גזר - דין

1. הנאשם, טוראי א' מ', הורשע על פי הודאתו בעבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94, לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, בכך שנעדר מן השירות הצבאי במשך 1518 ימים עד למעצרו.
2. על פי תדפיסו האישי של הנאשם (ת/2), גויס הנאשם לצה"ל ביום 11/09/2013 והותאם לו פרופיל 97. הנאשם לא התייצב למועד גיוסו, ולאחר שנה וחודשיים, גויס לאחר שהועמד לדין משמעתי בגין השתמטותו. מיד לאחר ריצוי עונש המחבוס שהוטל עליו בגין השתמטותו, החל בהיעדרותו נושא תיק זה. הנאשם הופנה לגורמי ברה"ן בכלא אשר המליצו על התאמת פרופיל נפשי 64, וציינו כי אין סיבות רפואיות המצדיקות את שחרורו של הנאשם מהשירות, אלא בנתיב של ועדת התאמה לשירות (ס/3). במהלך מעצרו, עמד הנאשם בפני ועדת התאמה לשירות, אשר החליטה על פיטוריו בגין התנהגות רעה וחמורה.
3. **התביעה** עמדה על היעדרותו הארוכה של הנאשם, אשר הסתיימה במעצרו, ועל השתמטותו הקודמת בגינה הועמד לדין משמעתי. עוד צוין, כי הנאשם בחר מדעת שלא לשרת בצבא, לאחר שלא היה שבע רצון משיבוצו בבסיס חוות השומר. הוטעם, כי היה על הנאשם לאפשר לצבא לסייע לו בצינורות

המקובלים של המערכת הצבאית, אשר יודעת לטפל במקרים בהם חיילים בעלי רקע קשה מבית מתגייסים וזוכים להקלות בתנאי שירותם. הוסף, כי הנאשם עשה דין עצמי, העמיד את הצבא בפני עובדה מוגמרת, דבר שהביא בסופו של יום לפיטוריו מן השירות בוועדת התאמה. לבסוף התבקש בית הדין להשית על הנאשם ענישה מכבידה בהתאם לרמת הענישה הנוהגת בבתי הדין הצבאיים במקרים דומים.

4. **ההגנה** עמדה על נסיבותיו הקשות של הנאשם מבית, נוכח הדברים שעלו בעדויות הנאשם ואמו בבית הדין. צוין כי מצבו המשפחתי והכלכלי של הנאשם מבית הביאו אותו למציאות בלתי אפשרית אשר בעטיה לא יכול היה לשרת, ונאלץ לעבוד במספר עבודות על מנת לכלכל את משפחתו. ההגנה עמדה על נתוניו הנמוכים של הנאשם, וצוין כי לא היעדר רצון לשרת הביא את הנאשם להיעדרות מהשירות, אלא נסיבותיו הקשות מבית. לבסוף, נוכח פיטורי הנאשם מהשירות ותקופת מעצרו עד כה – 165 ימים – ביקשה ההגנה כי בית הדין יסתפק בעונש מאסר החופף את ימי מעצרו של הנאשם.
5. בדברו האחרון ציין הנאשם כי הוא מצטער על ההיעדרות ולדעתו כבר "שילם" עליה. עוד ציין, כי נסיבות חייו הן שהביאוהו שלא להתגייס.

דין והכרעה

6. בהתאם לחוק העונשין (תיקון 113), התשל"ז-1977, קביעת מתחם הענישה ההולם למעשי העבירה בהם הורשע נאשם תעשה תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. זאת, בהתאם **לעקרון ההלימה** - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.
7. היעדרותו של הנאשם מהשירות נמשכה לתקופה ארוכה של **4 שנים ו-2 חודשים**. להיעדרותו הנוכחית קדמה **השתמטות בת שנה וחודשיים**, בגינה הועמד לדין משמעותי. עם סיום ריצוי עונש המחבוס שהוטל על הנאשם בגין השתמטותו, החל בהיעדרות נוספת. הנאשם **נעצר** בסיום היעדרותו הנוכחית, **ופוטר משירות בשל התנהגות רעה וחמורה**.

8. כיום הנאשם בן 24, ולמעשה העמיד את המערכת הצבאית בפני עובדה, שאין הוא מתאים עוד לשרת בצה"ל. בכך, כפה הנאשם את רצונו שלא לשרת על המערכת, בדרך של עשיית דין עצמי. יודגש, כי לנאשם הותאם פרופיל 97 עוד בשנת 2011, ומעדותו בפנינו עלה כי הוא לא רצה לשרת בבסיס חוות השומר, נוכח רמתם של החיילים המשרתים בבסיס זה.

9. עיינו במסמכים שהציגה ההגנה, ושקלנו את הדברים שנמסרו על ידי הנאשם ואמו. לנאשם נסיבות לא קלות מבית, בהן גירושי הוריו, אשר לפניו פרצה מחלה קשה של האב אשר הביאה אף לנקיטת אלימות מצדו כלפי האם, מצבה הרפואי של סבתו של הנאשם, אשר אחריות טיפולה הוטלה על כתפי האם והנאשם, וכן חובות כלכליים כבדים. נציין, כי לרובן של הטענות לא הובאו כל מסמכים מאמתים (למשל: חשבונות בנק של האם; מסמכי חובות והלוואות; מסמכים רפואיים על אודות מצבם הרפואי של האב והסבתא; מסמכי גירושין).

10. בית הדין לא התרשם כי במקרה הנדון מדובר בנסיבות "קיצוניות" או "חריגות" בדומה לנסיבות חיים קשות ומורכבות שהובאו בפני בתי הדין הצבאיים בתיקים אחרים (ראו והשוו ל-ע' 45/11 טוראי א' נ' התובע הצבאי הראשי (2011); ע' 108/13 טוראי א' נ' התובע הצבאי הראשי (2013); ע' 127/13 טוראי א' נ' התובע הצבאי הראשי (2013)).

11. מהמסמכים הברה"ניים עולה כי הנאשם לא נמצא בלתי כשיר מבחינה נפשית לשרת בצבא (3/ס). נמצא כי הנאשם הופנה לטיפול נפשי "אך לא הגיע אליו". תואר כי הנאשם מתפקד טוב במסגרת תעסוקה, אך הוא לא רואה עצמו מסוגל לשרת בצה"ל, נוכח רקע משפחתי המחייב אותו לסייע בניהול כלכלי של הבית. צוין עוד כי "לא מתאים לשחרור מסיבות רפואיות, עם זאת לא רואה את הצעיר חוזר לשירות, על כך מומלץ לפנות לוח"ל".

12. במעשי הנאשם התקיימה פגיעה חמורה בערך השוויון בנטל השירות הצבאי וביכולת הצבא לתכנן את השימוש בכח האדם העומד לרשותו (ע/33/11 התצ"ר נ' טור' כ' (2011)). היעדרות הנאשם, ככל היעדרות של חייל משירות חובה בצה"ל, הביאה לפגיעה בכוננות הצבא, בכשירותו ובחוסנו, במובנם הרחב. כמו כן, נגרמה פגיעה ברורה במשמעת הצבא.

13. כבר נקבע לא אחת בפסיקת בתי הדין הצבאיים כי "מעשיו של המשתמט מחובת השירות או הנפקד משירות באורח השם לאל את האפשרות שישלים שירותו פוגעים קשות בערכי השוויון בנשיאה בנטל, בכוננות הצבא

בכשירותו ובמשמעתו. יש בהם כדי לחתור תחת לכידותנו החברתית ותחת יכולתה המוסרית של החברה לחייב כל אחד ואחד להשתתף בנטל הביטחוני" (ע/9/11 התובע הצבאי הראשי נ' טור' ג' (2011)).

14. בית דין זה ציין כבר בעבר, בשורה ארוכה של מקרים דומים, כי גם כאשר מתקיימות נסיבות אישיות קשות, יש לטפל בהן בערוצי התמיכה, הסיוע והטיפול המקובלים בצבא. היעדרות מהשירות, על ידי עשיית דין עצמי, אינה הדרך. הנאשם כלל לא נתן הזדמנות אמיתית למערכת הצבאית לסייע לו.

15. עוד ציינו במקרים דומים, בהם עלו נסיבות מורכבות מבית, כי מצוקתו האישית מבית של הנאשם, עם כל הקושי הכרוך בה, אינה יכולה להצדיק היעדרות משירות בכלל, ולתקופה כה ארוכה בפרט. על הנאשם היה לפעול בהליכים המקובלים בצבא לשם קבלת סיוע: הגשת בקשה לחופשה מיוחדת, הקלה בתנאים, שינוי שיבוץ, עזרה ממערך הת"ש וכיוצא באלה, ולא לבחור בדרך של היעדרות מן השירות שלא ברשות. לא זאת אף זאת, בסופו של יום הביאה התנהגותו של הנאשם לסיכול בפועל של האפשרות כי ישתלב בשירות הצבאי, עד אשר לא היה מנוס מפיטוריו מהשירות בגין התנהגות רעה וחמורה – וזו נסיבה לחומרה (ע/16/10 טור' מ' נ' התובע הצבאי הראשי, 2010).

16. מדיניות הענישה הנוהגת בבתי הדין הצבאיים במקרים אלה מצביעה על עונשי מאסר ממושכים, לתקופות מאסר ארוכות, גם כאשר היו לנאשמים נסיבות לא קלות מבית, אך אשר לא נמצאו כאלו אשר הצדיקו הקלה ממשית בעונש (ראו: ע/44/17 טוראי ד' נ' התובע הצבאי הראשי (2017); ע/33/17 התובע הצבאי הראשי נ' טוראי א' (2017); ע/8/15 טוראי מ' נ' התובע הצבאי הראשי (2015); ע/68/14 טור' פ' נ' התובע הצבאי הראשי (2014); ע/78/13 טור' ט' נ' התובע הצבאי הראשי (2013); ע/104/09 טור' ח' נ' התובע הצבאי הראשי (2009); ע/6/06 טור' ח' נ' התובע הצבאי הראשי (2003)).

17. בהתאם למידת הפגיעה בערכים המוגנים האמורים, נסיבות ביצוע העבירה ורמת הענישה הנוהגת, מצאנו כי מתחם העונש הראוי למעשה העבירה שביצע הנאשם הוא: **10-20 חודשי מאסר לריצוי בפועל**, ללא עונש מאסר מותנה, נוכח פיטורי הנאשם מהשירות.

18. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לקחנו בחשבון את הודאת הנאשם, נטילת האחריות על מעשיו, והבעת חרטה. הנאשם לא ניהל משפט הוכחות ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. התחשבנו בהשפעת משך המאסר על

הנאשם עצמו ומשפחתו, בשים לב לעובדה כי הנאשם תורם תרומה עיקרית ומשמעותית לכלכלת הבית, ומסייע לאמו וסבתו.

19. יוטעם, נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והכלכליות של הנאשם מבית לא נעלמו מעינינו (הגם שלא בוססו כדבעי במסמכים מאמתים, כאמור), אך באלה אין כדי להצדיק הקלה חריגה בעונשו של הנאשם, כעתירת ההגנה, בשים לב למתחם הענישה שנקבע לעיל.

סוף דבר

20. פה אחד הוחלט לגזור על הנאשם ארבעה-עשר (14) חודשי מאסר לריצוי בפועל, שיימנו החל מיום מעצרו.

- זכות ערעור כחוק.
- ניתן היום, כ"א באייר התשע"ח, 06/05/2018, והודע בפומבי ובמעמד הצדדים.

_____	_____	_____
שופט	אב"ד	שופט